

Bærekraft i og utenfor regnskapet

IASB har nylig uttalt seg om klimaeffekter i regnskapet, samtidig som IFRS-stiftelsen har foreslått å etablere et standardsettende organ for bærekraft. Begge initiativene er steg på veien mot reell integrering av ulike ledelsesrapporter.

Dr. oecon. og statsautorisert revisor
Steinar S. Kvifte
Partner EY

Bakgrunn

Begrepet «integret rapportering» har eksistert en del år, men det er først de siste 8–10 årene at ulike former for integrering av ledelsesrapporter har kommet høyt på den internasjonale agendaen. Fortsatt er det imidlertid ingen internasjonal eller tverr-kontinental enighet om hvordan ulike temaer for ledelsesrapportering, som for eksempel finansiell rapportering, miljørapportering, og rapportering av sosiale forhold, på en mest mulig effektiv måte kan integreres for tilgjengeliggjøring for primære brukergrupper.

I september i 2020 publiserte IFRS-stiftelsen et konsultasjonsdokument med tre hovedspørsmål: 1) Behov for bærekraftsrapportering, 2) IFRS-stiftelsens involvering, og 3) etablering av et standardsettende organ under ledelse av IFRS-stiftelsen, på lik linje med IASB.

I november samme år publiserte IASB et dokument der krav i gjeldende standarder identifiseres som relevante ved kartlegging av hvordan det pågående klimaskiftet kan påvirke den finansielle rapporteringen. Dokumentet har verken status som standard eller tolkning, men identifiseres som et verktøy egnet for opplæringsformål. Gitt at publiseringen kom etter til dels omfattende klimaoppmærksomhet blant ulike inter-

Aktuelt om finansiell rapportering

Formålet med denne spalten er å gi løpende oppdatering på aktuelle og sentrale spørsmål om finansiell rapportering. Det vil kunne være nye standarder eller tolkninger fra IASB eller NRS, men også relevante uttalelser gitt av regulerende myndigheter, eller kommentarer til andre relevante utviklingstrekk med betydning for norske foretaks finansielle rapportering. En regnskapsfaglig spesialistgruppe i EY er forfattere av spalten. Dette nummerets spalte er forfattet av dr. oecon., statsautorisert revisor og nordisk IFRS-leder Steinar S. Kvifte.

essenter den senere tid, er det mulig at det valgte formatet var det eneste aktuelle om IASB skulle ha mulighet til å påvirke 2020-regnskapene.

Forslag om nytt standardsettende organ

Behov for global bærekraftsstandardsetting

IFRS-stiftelsen oppsummerer i konsultasjonsdokumentet flere hovedfunn i arbeidet med å kartlegge behovet for globale bærekraftsstandarder:

- Investorer og andre primærbrukere trenger mer og ytterligere bearbejdet bærekraftsinformasjon for å kunne gjøre mer kvalifiserte investeringsbeslutninger.
- Økt regulering av bærekraftsrapportering i ulike jurisdiksjoner øker etterspørselen etter standardiserte og effektive retningslinjer for slik rapportering.
- Bærekraft har fått stadig økende betydning også for sentralbanker i forhold til tilrettelegging for stabile finansielle infrastrukturer.

- Revisjon anses å være et viktig element av fremtidig bærekraftsrapportering – uten standardiserte retningslinjer vanskeliggjøres kvalitetssikringen av rapporteringen.

Det gjelder ulike bærekraftsrapporteringskrav i ulike jurisdiksjoner og på tvers av ulike internasjonale organisasjoner, med ulike fokus. Noen fokuserer på standardsetting, andre på etablering av rammeverk, enkelte har fokus på bærekraft i vid forstand, mens andre gjelder klimarapportering spesielt.

Med dette som bakteppe konkluderer konsultasjonsdokumentet med at det er et umiddelbart behov for global standardsetting innenfor bærekraft, og at mer sammenlignbarhet og åpenhet i rapporteringen på tvers av selskaper og jurisdiksjoner i ytterste konsekvens vil bidra til at fremtidens forretningsmodeller blir bærekraftige i et lengre perspektiv.

IFRS-stiftelsens rolle

Konsultasjonsdokumentet argumenterer for at IFRS-stiftelsen kan ta en

sentral rolle i utviklingen av globale bærekraftsstandarder:

- Stiftelsen har lang og bred erfaring med global standardsetting (IASB).
- Stiftelsen har ekspertisen og infrastrukturen som kreves for etablering av de aktuelle standardsettingsprosessene.
- Stiftelsen har allerede gode forbindelser til og dialog med aktuelle myndigheter og tilsyn.
- Mange av de samme interessentene som er viktig å lytte til ved kartlegging av brukerbehov innenfor finansiell rapportering, er sentrale brukere av bærekraftsinformasjon.

I dokumentet utredes tre ulike roller som IFRS-stiftelsen kan tenkes å ha: 1) Videreføring av dagens situasjon der IFRS-stiftelsen konsentrerer seg om finansiell rapportering, 2) IFRS-stiftelsen inntar en koordinator-rolle i forhold til andre standardsettende bærekraftsinitiativ, eller 3) IFRS-stiftelsen

etablerer et standardsettende organ for bærekraft («Sustainability Standards Board») (SSB)). Selv om den første anses minst risikabel, anbefaler IFRS-stiftelsen den tredje, fordi denne har størst potensial til å redusere kompleksiteten og øke sammenlignbarheten i bærekraftsrapporteringen.

SSB

Verken konklusjonen i konsultasjonsdokumentet om at det haster å få etablert globale bærekraftsstandarder eller forslaget om at IFRS-stiftelsen skal drive standardsettingen antas å være kontroversielle. Det samme kan imidlertid neppe sies om de rammene som konsultasjonsdokumentet trekker opp for SSB. For det første foreslås det at SSB først og fremst skal fokusere på klimarapportering – og at andre dimensjoner av bærekraft som sosiale forhold, langsiktig verdiskapning representert ved blant annet immaterielle ressurser, og styringsstrukturer,

først skal utredes for standardsetting på et senere tidspunkt. I enkelte deler av verden, som Europa og deler av Asia, er det bred enighet om at klimadimensjonen er den mest kritiske, mens i andre verdensdeler og land, som for eksempel i Afrika, er betydningen av sosiale forhold sentral, mens langsiktig verdiskapning har fått mye oppmerksomhet i land som USA.

Videre tar dokumentet opp spørsmålet om bærekraftsrapportering skal fokusere på omgivelsenes betydning for rapporteringsenheten (ensidig vesentlighet) eller også på rapporteringsenhetens påvirkning på omgivelsene (dobbel vesentlighet). Den første tilnærmingen er, i henhold til IFRS-stiftelsen, mer avstemt i forhold til det perspektivet IASBs standardsetting bygger på – investorene som primærbrukere av rapporteringen. Andre mener en slik tilnærming ikke bare fremstår som teoretisk, når den forutsetter at en kan

BLI MEDLEM!

Fordeler for medlemmer:

- Gode rabatter på alle kurs, tidsskrifter og bøker
- Tilgang til vår faglige spørretjeneste
- Full tilgang til våre nettsider med relevant og nyttig faginformasjon
- God bankavtale – svært gode lånevilkår
- Rabatter på BMW og Mini

Hvorfor vente?

Meld deg inn i dag!

revisorforeningen

skille mellom selskapets påvirkning på omgivelsene og omgivelsenes påvirkning på selskapet, men også kortsiktig og naiv på den måten at selskapets påvirkning på omgivelsene utvilsomt har betydning også for selskapets investorer ved at det sier noe om selskapets evne til langsiktig verdiskapning.

I konsultasjonsdokumentet fremkommer det at bærekraftsstandardsetting bør tilrettelegge for revisjon av bærekraftsrapportering, for å øke brukernytten.

Klima i regnskapet

Viktig signal

Det kom overraskende på mange at IASB i november 2020 publiserte et dokument for opplæringsformål der ulike krav i gjeldende standarder gis en klimadimensjon. Det var tilsynelatende lite forutgående aktivitet i form av diskusjonsnotater eller agendadiskusjoner i tolkningsorganet (IFRS IC). Formatet – dokument for opplæringsformål – er rett nok vagt og mangler formell autoritet, men signalet som IASB sender er sterkt og potensielt retningsgivende, ikke bare i forhold til selskapenes rapportering på kort sikt, men også i forhold til det fremtidige samspillet mellom finansiell og ikke-finansiell ledelsesrapportering.

Oppsummerende betraktninger

Interessen for bærekraftsrapportering blant regnskapets primærbrukere har økt nærmest eksponensielt de seneste årene. Dette er ikke overraskende, gitt at klimarelaterte forhold har hatt tilsvarende økt betydning for dagsorden i samfunnet for øvrig i den samme perioden.

Det som imidlertid er nytt er IFRS-stiftelsens invitasjon av seg selv inn som sentral bærekraftsaktør og IASBs vilje til å gi klimarelaterte forhold betydning i den finansielle rapporteringen.

Gjeldende krav

IAS 1 <i>Presentasjon av finansregnskap</i>	IAS 1 stiller krav til at opplysninger om forhold som kan påvirke investorbetring skal gis, selv om IFRS ikke inneholder konkrete opplysningskrav knyttet til det aktuelle forholdet. Klimarisiko og andre klimarelevante opplysninger nevnes som eksempler på slike forhold. Klimarisiko vil påvirke estimatusikkerhet i en del tilfeller, og i så fall vil dette være opplysningspliktig etter bestemmelsene i IAS 1.
IAS 2 <i>Beholdninger</i>	Klimarelaterte forhold kan bidra til økte produksjonskostnader, og også reduserte salgspriser, og dermed ha direkte implikasjoner for vurderingen av varelager.
IAS 12 <i>Inntektsskatt</i>	Klimarelaterte forhold kan påvirke estimater på selskapets evne til å generere fremtidig skattepliktig inntekt, og dermed vurderingen av om balanseføring av utsatte skattefordeler kan gjøres.
IAS 16 <i>Eiendom, anlegg og utstyr</i> / IAS 38 <i>Immaterielle eiendeler</i>	Klimarelaterte forhold kan medføre behov for omstillinger av forretningsmodeller og produksjonsprosesser. Utgifter som pådras i den sammenheng, må vurderes for balanseføring eller kostnadsføring etter IAS 16 og IAS 38. Klimarelaterte forhold kan videre påvirke vurderingen av forventet økonomisk levetid for varige driftsmidler og immaterielle eiendeler, samt estimerte restverdier.
IAS 36 <i>Verdifall på eiendeler</i>	Klimarelaterte forhold kan representere nedskrivningsindikatorer. Videre vil det å ignorere klimarelaterte forhold kunne medføre overvurdering av eiendelers gjenvinnbare verdi. Verdi i bruk-beregninger skal ikke reflektere fremtidige investeringer i forbedringer, og i så måte må det gjøres en vurdering av om forventede klimainvesteringer skal innarbeides i slike verdi i bruk-beregninger. IAS 36 stiller også krav om opplysninger om de mest sentrale forutsetningene for beregning av gjenvinnbart beløp – klimarelaterte forhold kan representere slike forutsetninger. Det er krav om sensitivitetsanalyser i enkelte tilfeller, for å illustrere effekten av justeringer i forutsetningene.
IAS 37 <i>Avsetninger, betingede forpliktelser og betingede eiendeler</i>	IAS 37 stiller krav til at det gis informasjon om arten og usikkerheten rundt avsetninger og betingede forpliktelser. Videre kan klimarelaterte forhold, for eksempel i form av gebyrer for utslipp, påvirke størrelsen på avsetninger, og kan også medføre at inngåtte kontrakter blir tapsbringende.
IFRS 7 <i>Finansielle instrumenter – opplysninger</i>	Klimarelaterte forhold kan medføre risiko i bruken av finansielle instrumenter. IFRS 7 stiller krav til at det gis opplysninger om arten og omfanget av slik risiko og hvordan selskapet håndterer den. Det kan, for långivere, bli aktuelt å gi informasjon om klimarelaterte forholds betydning for måling av tap på fordringer og risikokonsentrasjon.
IFRS 9 <i>Finansielle instrumenter</i>	Klimarelaterte forhold kan utsette långivere for kredittapsrisiko, som for eksempel i situasjoner med naturkatastrofer eller regulatoriske omlegginger som påvirker låntakers evne til å betjene sin gjeld. Dette må det tas hensyn til i tapsberegninger. Klimarelaterte forhold kan også påvirke klassifisering og måling av lån.
IFRS 13 <i>Måling av virkelig verdi</i>	Klimarelaterte forhold kan påvirke virkelig verdi-vurderinger, og kan typisk gi opphav til tilleggsopplysninger, særlig opplysninger om verdsettelse på nivå 3 i verdsettelseshierarkiet.
IFRS 17 <i>Forsikringskontrakter</i>	Klimarelaterte forhold kan øke hyppigheten av forsikrede hendelser, noe som må reflekteres ved måling av forsikringskontrakter. Som i andre standarder stilles det krav om tilleggsopplysninger om risiko og skjønn i IFRS 17 – og det gjelder også klimarelaterte forhold.

Det blir veldig spennende å følge utviklingen på dette feltet den nærmeste tiden. I skrivende stund er det over omtalte konsultasjonsdokumentet fortsatt på høring. Når du leser dette, kan neste steg i arbeidet med å etablere SSB allerede være i gang (høringsfristen var 31. desember 2020).